

NEDERLANDSE PUBLICATIES BETREFFENDE SUPERVISIEONDERZOEK

(Dutch publications on research in supervision)

Samenstelling: Louis van Kessel

Versie: 2011-12-16

Aanvullingen en/of correcties zijn welkom

> Aard van de publicatie

- (a) rapportage van - empirisch, fenomenologisch, interpretatief - supervisieonderzoek
- (b) aanbevelingen voor supervisieonderzoek
- (c) methodologische implicaties van supervisieonderzoek
- (d) interview(s) met supervisanten / supervisors.
- (e) dissertatie
- (o) overig

> Object van de publicatie

- E = onderzoek naar effecten / effectiviteit
- M = onderzoek naar methode / methodisch handelen van de supervisor
- Sr = onderzoek naar supervisors
- Sv = onderzoek naar supervisie
- Sb = onderzoek naar supervisiebeleid
- So = onderzoek naar opleiding van supervisors
- I = onderzoek naar intervisie

(a) (e)	M	Andriessen, H.C.I. (1975). <i>Leren aan ervaring en supervisie.</i> Nijmegen: Dekker & Van de Vegt. Universiteit Nijmegen, dissertatie.
(b)	E	Bakens, P. (2001). Self-efficacy en supervisie, 'geloof in eigen kunnen' als thema in supervisieleerprocessen. <i>Supervisie en Coaching</i> , 18 (2), 83-95.
(d)	E	Bakx, N., Bernsen, L. & L. Veelers (2001). Supervisie doorgelicht. Interview met supervisor en supervisanten. <i>Huisarts en Wetenschap</i> , 44 (11), 518-520.
(a)	Sr	Banning-Mul, M.(1995). <i>'Het is zo onaf'...En kwalitatief onderzoek naar een bereflecteerde bestaansorientatie in de beroepsarbeid van supervisors.</i> Utrecht, Universiteit voor Humanistiek, doctoraal scriptie.
(a)	E	Bannink, P. e.a. (1985). <i>Verslag onderzoeksfase 4. Schoolstageproject.</i> Utrecht, Vakgroep Onderwijskunde.
(a)	Sr	Bennink, H. (1993). Lezersenquête: hoe zien (sommige) supervisors hun ontwikkeling? Resultaten en evaluatie van een lezersenquête. <i>Supervisie in Opleiding en Beroep. Tijdschrift voor professioneel begeleiden</i> , 10 'special', 13-29.
(d)	I	Benthem, G. (2005). Intervisie onder begeleiding: Positieve ervaringen in Limburg. <i>Huisarts en Wetenschap</i> , 48 (2), 19.
(c)		Bock, K., de (1989). Over handelen en verhalen gesproken. In: Rigter, W. (red.)(1989). <i>Supervisor worden, supervisor blijven.</i> Liber Amicorum voor Dinie Haan en Frans Siegers bij gelegenheid van hun afscheid op 28 juni 1989 te Amsterdam. Amsterdam, Voortgezette Opleidingen Amsterdam, Cahier no. 3, 21-30.
(a)	Sr	Bos, A. (2010). Wat doet de supervisor? <i>Forum</i> , 16 (2), 4-5.
(a)	M	Bouman-Slomp, G.J. (2001). <i>Het leren in supervisie: twee case-studies geëvalueerd.</i> Nijmegen, Katholieke Universiteit Nijmegen, doctoraalscriptie Onderwijskunde.
(a)	M	Bouman, G. & T. Bergen (2004). Hoe krachtig is supervisie als leeromgeving? Resultaten van een analyse van acht supervisedialogen. <i>Supervisie en Coaching. Tijdschrift voor begeleidingskunde</i> , 21(3), 119-134. (Op basis van Bouman-Slomp, G.J., 2001).

(a)	E	Brenninkmeijer, W., R. Grol & V. van Lieshout (1986). Evaluatie van supervisie en persoonsgerichte training. <i>Huisarts en wetenschap</i> , 29 (9), 319-321.
(a)	E	Brenninkmeijer, W.J.M., M.M. van Rossum & H.G.A. Mokkink (1999). De evaluatie van supervisie voor haio's. <i>Huisarts en wetenschap</i> , 42 (9), 402-405.
(a)	Sr	Brenninkmeijer, W. (2002). Een inventarisatie van de opmerkingen die gemaakt zijn bij de enquête. <i>Forum</i> , 8 (3), 19-20.
(a)	E	Brenninkmeijer, W.J.M., e.a. (2005). Leren van eigen werkervaringen. Onderzoek naar de effecten van supervisie aan huisartsen. <i>Medisch Contact</i> , 60 (16), 664-667.
(a)	E	Brijker, A. (2009). <i>Verwachting en verandering: de invloed van self-efficacy, werkplezier en attributie op de verwachting van supervisie.</i> RuG, GmW, Psychologie, Masterthese AOP, 1-45.
(a)	Sr	Busari, J.O., Greidanus, P.M, Weggelaar, N.M. & I.A.M. Schiering (2006). Supervisie in de medische praktijk: het oordeel van specialisten in opleiding. Arts-assistenten kindergeneeskunde beoordelen supervisors. <i>Tijdschrift voor Medisch Onderwijs</i> , 25(4), 170-179.
(a)	Sv	Coenen, B. (2002^a). De praktijk van supervisie. Enkele uitkomsten van een enquête. <i>Forum</i> , 8 (2), 7-9.
(a)	Sv So	Coenen, B. (2002^b). De institutionalisering van supervisie. Enkele uitkomsten van een enquête (vervolg). <i>Forum</i> , 8 (3), 15-18.
(a) (e)	Sv	Coenen, B. (2003). <i>De illusie van voltooidheid. Een onderzoek naar de ontwikkeling van supervisie in Nederland.</i> , Universiteit voor Humanistiek Utrecht, dissertatie. Soest, Nelissen.
(a)	Sr	Fonderie-Tierie, L. (2002): Uw LVSB! Enkele uitkomsten van de leden enquête. <i>Forum</i> , 8 (2), 9-10.
(d)	E	Garsen, B. (1990). Met de billen bloot. Supervisie versterkt management op OVG-scholen. <i>Stimulans</i> , 8 (8), 22-23.
(a)	E	Gerlings, H. (1973). Effect van supervisie, een onderzoek. <i>Tijdschrift voor maatschappijvraagstukken en welzijnswerk (TMW)</i> , 27(16), 399-406.
(e)	Sv	Griffioen, J.(1980). <i>Supervisie van beginnende leraren.</i> Rijksuniversiteit Groningen, dissertatie. Groningen, Wolters-Noordhoff.
(a)	E	Grift, W. van de, & Th. Houtveen (1991). Principals and school improvement. In: <i>School Effectiveness and School Improvement</i> , 2 (1), 53-70.
(c)		Groen, P.A. & Q.L. Merckies (1990). Supervisie onderzoek onderzocht. In: Merckies, Q.L. (red.) (1990): <i>Supervisie samenspraak. Zoekend terugzien voor straks.</i> Amsterdam, Voortgezette Opleidingen, VO-Cahier 5, 85-100.
(a) (e)	M	Haan, P.M.(1974). <i>A study of the activity of the supervisor of groupwork students in the first year of advanced social work education in the Netherlands.</i> Ann Arbor, Michigan, University of Pennsylvania, University Microfilms, D.S.W.
(o)	E	Haan, E. de (2011). Onderzoek naar de effectiviteit van helpende gesprekken. <i>LVSC Congres 2011</i> , 25-37. http://www.lvsccongres.nl/files/Erik_de_Haan_LVSC_Congres.pdf
(b)	M	Hazekamp, J.L., Jansen, E.J.P. & W.F. van Stegeren (1972). Groepssupervisie. <i>Tijdschrift voor agologie</i> , 1 (2), 102-115.
(a)	Sb	Hees, G. van (2010). <i>Supervision models: which one is the best? The case study of The Netherlands.</i> In: Hees, G. van & B. Geißler-Piltz (2010), 243-267.
(a)	Sb	Hees, G. van & B. Geißler-Piltz (2010). <i>Supervision meets Education.</i> Maastricht, CESRT/Zuyd University.

(a)	E	Hensgens, L.P.H. (1971). <i>Na de sociale academie. Maatschappelijk werkers, cultureel werkers en personeelwerkers op de drempel van hun beroeps carrière.</i> 's-Gravenhage, Nederlands Instituut voor Maatschappelijk Werk Onderzoek (NIMAWO).
(a)	I	Jagt, N. & T. Rombout (1992). Wat heet intervisie? Een klein onderzoek. <i>Supervisie in Opleiding en Beroep. Tijdschrift voor professioneel begeleiden</i> , 9 (3), 29-41.
(a)	Sr	Jippes, E., e.a. (2009). Een spagaat met voordelen. Aios geven supervisors inzicht in hun functioneren. <i>Medisch contact</i> , 64/9, 385-388.
(a)	E	Jong, J.A. de, K. van der Laan, I. Meertens, S. Sprong (1984^a). <i>Verslag onderzoeksfase 2.</i> Utrecht, Vakgroep onderwijskunde.
(a)	E	Jong, J.A. de, K. van der Laan, I. Meertens, S. Sprong (1984^b). <i>Verslag onderzoeksfase 3.</i> Utrecht, Vakgroep onderwijskunde.
(d)	E	Jungst, D., Tol, S. & Veldhuijzen van Zanten, R. (1984). Terugblik op een jaar supervisie. <i>HIVU-info</i> , 2, 30-32.
(a)	Sb	Kessel, L. van (1991). <i>Supervisiebeleid in de initiële opleidingen van de Hogeschool Nijmegen. Onderzoek naar de kwaliteit van supervisie. Een gesystematiseerd overzicht van hetgeen door de opleidingen beschreven is in beleidnotas en verslagen van evaluaties betreffende supervisie.</i> Nijmegen, Hogeschool Nijmegen, Centrum voor Beroepsinnovatie en Methodiekontwikkeling.
(a)	So	Kessel, L. van (1992). Een (inter)nationale vergelijking van opleidingen. In: <i>LVSB-Registratie Supervisoren 1992.</i> Den Haag, LVSB, 50-54.
(a)	So	Kessel, L. van (1996). Een internationale vergelijking van opleidingen. De registratie-normen van de LVSB in vergelijking met registratie-normen van andere supervisors-organisaties in Europa. In: <i>LVSB-Registratie Supervisoren 1996. Regelgeving betreffende registratie van supervisors en opleiders en betreffende erkenning van opleidingsonderdelen. Herziene editie.</i> Den Haag, LVSB, 1996, 54-60.
(b)	Sb	Kessel, L. van (2007). Tarieven naar believen? Supervisors en hun honoraria. <i>Forum</i> , 13 (3), 12-13. (reactie op Zanden, T. van der & L. Graafsma, 2007).
(o)	E	Kessel, L. van (2011). Nederlands onderzoek naar effect en effectiviteit van supervisie. <i>LVSC Congres 2011</i> , 49-57. http://www.lvsccongres.nl/files/Louis_van_Kessel_LVSC_Congres.pdf
(a)	E	Kruiswijk Jansen, J. (2004). Speuren naar effecten van supervisie. De responsieve evaluatie als zoekmethode. <i>Supervisie en Coaching. Tijdschrift voor begeleidingskunde</i> , 21(3), 135-149.
(b)		Leenstra, M. (1976). Supervisietheorie. <i>Tijdschrift voor Agologie</i> , 5 (3), 219-228.
(a)	E	Locher, G. & A.H. Blankenstein (2004). Wat doet supervisieonderwijs bij huisartsen in opleiding? Resultaten van een onderzoek naar effectbeleving onder HAIO's aan de huisartsopleiding van het VUMC. <i>Tijdschrift voor Medisch Onderwijs</i> , 23 (3), 143-52.
(a)	E	Merkies, Q.L. (1990a). <i>De waarde van supervisie voor de beroepsopleiding tot huisarts. Een evaluatieonderzoek ten behoeve van de Vakgroep Huisarts en Verpleeghuisgeneeskunde van de Vrije Universiteit te Amsterdam.</i> Hogeschool van Amsterdam, Centrum voor Nascholing en Onderwijsontwikkeling.
(c)		Merkies, Q.L. (1990b). Supervisie onderzoek onderzocht. In: Merkies, Q.L. (red.) (1990). <i>Supervisie samenspraak. Zoekend terugzien voor straks.</i> Amsterdam, VO Hogeschool van Amsterdam, Cahier 5, 85-99.
(c)		Merkies, R. en N. Sjerps (1991). Positieve neveneffecten van een onderzoek. <i>Supervisie in Opleiding en Beroep</i> , 8 (3), 21-28.
(a)	E	Merkies, Q.L. & M.B.G. Schmitz (1992). Supervisie als ondersteuning bij de vorming tot huisarts: evaluatie van een experimenteel project. <i>Medisch contact</i> , 47 (13), 414-415.

(c)		Merkies, R. & Y. Stapert (1992). Supervisie-onderzoek in de eenjarige Amsterdamse opleiding voor supervisie en consultatie. <i>Supervisie in Opleiding en Beroep. Tijdschrift voor professioneel begeleiden</i> , 9 (2), 15-30.
(a)	M	Meeus, W. & N. Engels (2007). Portfolio en supervisie in de lerarenopleiding in Vlaanderen. <i>Supervisie en Coaching. Tijdschrift voor begeleidingskunde</i> , 24 (3), 137-149.
(a)	E	Moosdijk-Smeelen, J. van de (1992). <i>De betekenis die supervisie heeft als opleidingsmethode voor de huisarts in opleiding.</i> Nijmegen, KUN, Pedagogische Wetenschappen, doctoraalscriptie.
(a)	Sb	Nuiver, H. (1987). Supervisie binnen de hogere beroepsopleiding voor jeugdwelzijnswerk. <i>Supervisie in Opleiding en Beroep</i> , 4 (1), 33-43.
(a)	E	Paepe, H. de (2006). <i>Reflectiebekwaamheid bij leraren in opleiding: onderzoek naar de invloed van onderwijservaring en leerstijl.</i> Brussel, Vrije Universiteit, masterthesis.
(a)	M	Peters, A., J. van der Zijpp & H. Oostrik (1993). <i>Standaardisering van het procesmatig begeleiden door supervisoren. Verslag van een kwalitatief onderzoek met supervisoren van studierichtingen van de Hogeschool Nijmegen.</i> Hogeschool Nijmegen, Centrum voor Beroepsinnovatie en Methodiekontwikkeling.
(a)	E	Praag, E. van (1972). Doeleinden van supervisie, een onderzoek. In: Siegers F.M.J. (red.), <i>Supervisie.</i> Alphen aan den Rijn, Samsom, 1972, 181-197.
(a)	E	Praag, E. van (1976a). Doeleinden van supervisie, een onderzoek. In: Siegers, F.M.J., P.M. Haan, & A.M.P. Knoers (red.). <i>Supervisie 2. Praktijk en onderzoek.</i> Alphen aan den Rijn, Samsom, 1976, 217-232.
(a)	E	Praag, E. van (1976b). Onderzoek naar doeleinden van supervisie, een vervolgonderzoek. In: Siegers, F.M.J., P.M. Haan, & A.M.P. Knoers (red.). <i>Supervisie 2. Praktijk en onderzoek.</i> Alphen aan den Rijn, Samsom, 1976, 233-240.
(a)	Sr	Redactie (2007). Reactie op het lezersonderzoek. <i>Supervisie en Coaching. Tijdschrift voor begeleidingskunde</i> , 24(1), 3-4.
(a)	Sr	Regouin, W. (1985). Supervisoren in opleidingen voor welzijnswerk. Een onderzoek bij sociale academies en voortgezette opleidingen. <i>Supervisie in Opleiding en Beroep</i> , 2 (2), 19-27.
(o)		Regouin, W. (1991). Bespreking van Schmitz & Merkies (1990) en Merkies (1990). <i>Supervisie in Opleiding en Beroep</i> , 8 (3), 42-45.
(o)	E	Rietveld, L. & K. van Rooijen-Mutsaers (2011). Wat werkt bij supervisie, intervisie en coaching? www.nji.nl
(a)	E	Rossum, M. van (1996). <i>De evaluatie van supervisie in de beroepsopleiding voor huisartsen.</i> Universiteit Nijmegen, Voortgezette Opleiding Huisartsen, Intern rapport.
(a)	E	Rozema, J. (2010). <i>De effecten van supervisie op de supervisor wat betreft de mate van self-efficacy, het werkplezier en de reflectieve vaardigheden.</i> Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen, afdeling Psychologie, Rijksuniversiteit Groningen.
(a)	Sb	Schats, I. (2009). Marktonderzoek LVSC: koester kwaliteit in moderne marketing. <i>Supervisie en Coaching. Tijdschrift voor begeleidingskunde</i> 26 (3), 160-161.
(a)	E	Scheers, E.C.A.H. (2010). Professionaliteit kun je leren. Tijd voor reflectie in de opleiding tot specialist. <i>Medisch Contact</i> , 65 (22), 994-2005.
(a)	E	Schmitz, M.B.G. & Q.K. Merkies (1990). <i>Supervisie in het kader van de beroepsopleiding tot huisarts. Eindverslag onderwijs- en onderzoeksproject.</i> Amsterdam, Vrije Universiteit, 1990.
(a)	E	Schuling, J., J.C. Gal & L.H. Brokke (1986). Supervisie en de beroepsopleiding tot huisarts. <i>Informatieblad vakgroep huisartsgeneeskunde RU Groningen</i> , dec.

(a)	E	Schuling, J., J.C. Gal & L.H. Brokke (1989). Supervisie in de beroepsopleiding tot huisarts. Een bericht uit het Instituut voor Huisartsgeneeskunde te Groningen. <i>Medisch Contact</i> , 44 (24), 819-820.
(d)	E Sb	Sikkes, R. (1998). Wat kriebels, maar dat is erg snel over. Supervisie in de praktijk. <i>Meso magazine</i> , (99),17-19.
(a)	E	Snoek, R. (1990). Rendement van supervisie onderzocht. <i>Supervisie in Opleiding en Beroep</i> , 4 (4), 16-27. (Gebaseerd op: Snoek, R. (1988): <i>Het rendement van supervisie - een praktijkgericht onderzoek onder voormalige HBO-studenten naar de toepassing van hetgeen in opleidingssupervisie geleerd werd ten aanzien van de twee integratieniveaus 'denken, voelen, handelen' en 'persoon, werk, beroep'</i> . Scriptie Voortgezette Opleidingen Amsterdam, studierichting Onderwijs, supervisie en deskundigheidsbevordering (OSD).
(a)	E	Vec, T. & A. Kobolt (2010). Maatschappelijke en professionele context van de ontwikkeling van supervisie in Slovenië. <i>Supervisie en Coaching. Tijdschrift voor begeleidingskunde</i> , 27 (2), 80-90.
(a)	Sr Sv	Vening, J.J.C.(1995). Eerste resultaten enquête Supervisie <u>Mensen</u> werk. <i>Supersores (Ledenblad LVSB)</i> , 2 (2), 7-9.
(a)	Sr Sv	Vening, J.J.C. (1996). <i>Supervisie <u>Mensen</u>werk</i> . Scriptie in het kader van de doctoraalstudie andragogiek. Universiteit Groningen, Sectie Andragogiek.
(a)	Sr Sv	Vening, J. (2002). Supervisie: <u>mensen</u> werk. <i>Forum</i> , 8 (2), 2-6.
(o)	E	Voogd, M. & M. Kuyvenhoven (2010). Onderzoek naar de effecten van supervisie. <i>Supervisie en Coaching. Tijdschrift voor begeleidingskunde</i> , 27 (1), 3-14.
(o)	E	Voogd, M. (2008). <i>Metten en leren van supervisie</i> resultaten. Hanzeconnect, Werkstuk opleiding.
(a)	E	Voort, J.P.M. van der (1993). Supervisie bij uitstek geschikt voor huisartsen. <i>Huisarts en Wetenschap</i> , 36 (67), 252-254.
(a)	E	Voort, H. van der (2008). Cursus voor oudere huisartsen. Een mix van nascholing en supervisie. <i>Huisarts en Wetenschap</i> , 51 (3), 26-27.
(a)	E	Vries, B. de, W. Buurke & K. Meijer (1983). <i>Stages in de hogere beroepsopleiding tot verpleegkundige</i> . Nijmegen, ITS.
(a)	E	Vries, B. de & K. Meijer (1983). <i>Werkend leren in het beroepsonderwijs. Eindrapport van het leerplaatsenproject</i> . Nijmegen, ITS.
(a) (e)	E	Vries, B. de (1988). <i>Het leven en de leer. Een studie naar de verbinding van leren en werken in de stage</i> . Nijmegen, ITS. diss. KUN.
(o)	E	Weterman-Hezemans, D. (1986). <i>Eindrapport van het experiment 'Introductiecursus supervisie aan huisartsen' (october 1981 - october 1985)</i> . Amsterdam, Vrije Universiteit, vakgroep huisartsgeneeskunde. (Bespreking door F. Siegers in <i>Supervisie in Opleiding en Beroep</i> , 3(1986)2, 42-44).
(a)	Sb	Zanden, T. van der & L. Graafsma (2007). Supervisietarieven, <i>Forum</i> , 13 (2007),2, 10-11. (Reactie daarop: Van Kessel, 2007).
(a) (e)	So	Zijlstra, W. (1969). <i>Klinisch pastorale vorming; een voorlopige analyse van het leer- en groepsproces van zevencursussen</i> . Assen, Van Gorcum & Comp.